

Standpunt Assisterend Academisch & Wetenschappelijk Personeel

Alternatieve academische kalender

Februari 2017

1. SITUERING

In december 2015 heeft de Raad van Bestuur opdracht gegeven aan de Directeur Onderwijsaangelegenheden om te onderzoeken in hoeverre het academiejaar optimaal benut kan worden door een herindeling van de academische kalender. Er werd door de Onderwijsraad een Werkgroep Academische Kalender opgericht met vertegenwoordigers van alle geledingen, die als opdracht kreeg verschillende mogelijke alternatieve indelingen van het academiejaar te formuleren.

De werkgroep besloot dat een nieuwe indeling van het academiejaar geen doel op zich mocht zijn, maar moest bijdragen tot het realiseren van onderwijskundige, pedagogische doelstellingen. Daartoe werd Prof. dr. M. Valcke geraadpleegd voor input (cf. literatuurstudie in bijlage). Hieruit concludeerde de werkgroep dat het invoeren van een nieuwe academische kalender niet enkel kon kaderen binnen de strategische onderwijsdoelstellingen van de UGent, waarbij kritisch en coöperatief denken centraal staan en waarbinnen studenten het eigen leerproces meer in handen kunnen nemen, maar ook dat een alternatieve kalender kon bijdragen tot de realisatie van de doelstellingen in verband met talentontwikkeling van zowel studenten als personeel, participatie van stakeholders en internationalisering.

Op basis hiervan werden vijf alternatieve academische modellen voorgesteld, elk met hun voor- en nadelen, alsook met de mogelijkheid om modellen te combineren. Los van de verschillende modellen, zal het implementeren van een nieuwe academische kalenderindeling verregaande pedagogische consequenties hebben, en zal een dergelijke verandering een bijzonder grote inspanning vergen van alle geledingen op alle niveaus binnen de UGent. Een dergelijke wijziging vraagt een gelijktijdige grondige doorlichting en hervorming van de didactische werkvormen, de evaluatievormen, de organisatorische en administratieve structuren en de voorzieningen voor studenten en personeel. Kortom, dit vergt een collectieve mentaliteitswijziging.

2. STANDPUNT CENTRAAL AAP/WP-OVERLEG

Het AAP/WP heeft – in 2 vergaderingen van het universiteitsbreed AAP/WP-overleg (16/12/2016 en 30/01/2017) – uitgebreid gesproken over de voorliggende voorstellen met betrekking tot een herindeling van de academische kalender.

Algemeen wordt er opgemerkt dat er eigenlijk 3 zaken in de nota vermeld worden die apart toegepast kunnen worden, en dus ook best apart van elkaar gezien en besproken worden.

(1) Een verschuiving van het academiejaar met start op 1 september.

(2) Een andere opdeling van het academiejaar. Ter vervanging van het huidige systeem van twee semesters van 12+4 weken, staat een systeem ter discussie van vier modules van 6+2 weken, maar daarnaast worden ook nog een viertal andere systemen overwogen.

(3) Een aanpassing van de werkvormen van overwegend 'doceren' naar 'flipped classroom'.

Bij de bespreking op het AAP/WP-overleg zijn volgende concrete aandachtspunten/vragen naar voor gekomen:

- *We onderschrijven een aantal voordelen die in de voorgestelde nota worden beschreven omtrent de verschuiving van het academiejaar, meer bepaald het idee dat vakantieperiodes effectief periodes zullen zijn*

waarbij studenten en lesgevers een moment van rust kunnen inlassen. Bovendien zou een vervroegde start van het academiejaar (1 september) internationale uitwisseling, van zowel studenten, als (assisterend) academisch personeel, faciliteren. Dit kan echter ook gerealiseerd worden door enkel een verschuiving van de start van het academiejaar, zonder een verdere grondige hervorming van de indeling van de academische kalender.

- *De meerwaarde van het invoeren van een modulesysteem voor het realiseren van de onderwijskundige en pedagogische doelstellingen van de UGent, lijkt zeer sterk verbonden met het **implementeren van nieuwe onderwijsvormen**. De AAP/WP-geleding ziet de meerwaarde van het implementeren van deze nieuwe onderwijsvormen zeker in, maar stelt zich hierbij volgende concrete vragen:*
 - *Nieuwe werkvormen kunnen ook geïmplementeerd worden in het huidige systeem. Wellicht is dit nu al realiseren reeds een eerste stap in de goede richting.*
 - *De implementatie van grondige wijzigingen aan de academische kalender (modulesysteem) en aan de gebruikte werkvormen zal heel veel inspanning en flexibiliteit vragen van het (ZAP, AAP en ATP) personeel. Worden hiervoor bijkomende middelen/personeel voorzien (vooral in de overgangsfase)?*
 - *Een belangrijke kanttekening bij het gebruik van nieuwe werkvormen is het idee dat dit vooral efficiënt is voor kleinere groepen studenten. Komt er extra personeelsondersteuning om dit mogelijk te maken?*

- *Er is enige bezorgdheid naar de haalbaarheid van het modulesysteem voor werk- en GIT-studenten. Echter, internationaal wordt een dergelijk modulesysteem breed toegepast. Implicaties voor deze 2 groepen studenten binnen dit voorgesteld systeem in het Vlaamse onderwijslandschap dienen nog als dusdanig te worden onderzocht.*

- *Uit de literatuurstudie van prof. M. Valcke blijkt dat kortere varianten op de traditionele indeling positieve effecten hebben op de leerprestaties van de studenten. Studenten worden immers intensief ondergedompeld in een specifiek onderwerp. De vraag rijst echter of het modulesysteem ook zorgt voor grondige kennisverwerving op lange termijn. Het wegvallen van herhalingsmogelijkheden kan misschien voor problemen zorgen op kennisverwerving. De leereffecten op lange termijn dienen daarom eerst wetenschappelijk gestaafd te worden.*

- *Gezien de nauwe samenwerking van bepaalde opleidingen met andere kennisinstellingen, is er de vraag of een nieuw systeem niet beter in één beweging over het hele Vlaamse onderwijslandschap wordt ingevoerd.*

3. CONCLUSIE

Concreet kan dus gesteld worden dat de AAP/WP-vertegenwoordigers zeker bereid zijn om verder mee na te denken over de concrete modaliteiten rond het vervroegen van het academiejaar, het invoeren van een modulair systeem en het aanpassen van de werkvormen, maar met de nodige aandacht en bezorgdheid rond hogervermelde punten. Idealiter wordt de implementatie van deze voorgestelde hervorming van de academische kalender getoetst in één of meerdere pilootprojecten (bijvoorbeeld proefproject binnen faculteit Economie en Bedrijfskunde) waardoor de korte- en lange termijngevolgen binnen het huidige Vlaamse onderwijslandschap in kaart gebracht kunnen worden.